

یادداشت

نکاتی درباره حذف یارانه سوخت هواپیما

سیدطه حسین مدنی
رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند

اعطای یارانه در ایران سابقه‌ای چندصدهاله دارد، اما با معنا و مفهوم امروزی، از دهه ۴۰ به بعد وارد ادبیات اقتصادی ما شده است. دولت‌ها در این سال‌ها با استفاده از سازوکار یارانه، از یک طرف به دنبال حمایت از بخش عرضه بوده و از طرف دیگر سعی کرده است با پایین نگه‌داشتن قیمت، دسترسی دهک‌های پایین به کالا و خدمات مدنظر را تسهیل کند.

با گذشت زمان و بالا رفتن حجم پرداخت یارانه و از آنجایی که ثابت شد اکثر یارانه‌های پرداختی مستقیم به جامعه هدف نرسیده و نمی‌رسد و حتی بعضاً تبدیل به حمایتی برای قاچاقچیان معکوس شده است، دولت در سال ۱۳۸۹ تصمیم به اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها گرفت و از آن سال تاکنون، بسیاری از یارانه‌های اعمال‌شده بر قیمت نهایی کالا و خدمات حذف و معادل آن در روش‌هایی دیگر که بسیار نزدیک‌تر به عدالت است، پرداخت شده است. با وجود اینکه دولت در سال‌های اخیر دست به حذف یارانه و آزادسازی اقلام خوراکی و مصرفی زیادی زده، اما خدمات هوایی به‌عنوان یکی از بخش‌های اقتصادی کشور، کمتر دست‌خوش قانون هدفمندی یارانه‌ها قرار گرفته است. دولت در این بخش سعی کرده با ارائه سوخت بسیار ارزان، زمینه بهره‌مندی اقشار مختلف مردم از خدمات هوایی را فراهم کند.
باین حال، بررسی‌ها نشان می‌دهد بخش بزرگی از مردم توان استفاده از هواپیما و خدمات هوایی را ندارند.

به بیان دیگر، دولت فقط در بخش سوخت با تخفیف ۹۸ درصدی، سوخت تقریباً ۳۰۰ هزار ریالی را به قیمت شش هزار ریال به شرکت‌های هواپیمایی می‌دهد تا قیمت بلیت هواپیما را به قدرت خرید اقشار مختلف جامعه نزدیک کند، ولی آمار موجود حاکی از این است که فقط چهار درصد مردم ایران برای سفرهای خود از هواپیما استفاده می‌کنند و ۹۶ درصد مردم توان استفاده از خدمات شرکت‌های هواپیمایی را ندارند.

این محرومیت وسیع مردم ایران از خدمات هواپیمایی در حالی است که یارانه دولتی فقط به بخش سوخت محدود نشده و خدمات فرودگاهی نیز برای شرکت‌های هواپیمایی داخلی تقریباً رایگان تمام می‌شود.

دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی در پاسخ به اینکه چرا با وجود تخفیف ۹۸درصدی و ارائه سوخت تقریباً ۳۰۰ هزار تومانی به نرخ ۶۰۰ تومان، استفاده از خدمات هوایی به علت نرخ بالا در دسترس بخش بزرگی از جامعه نیست؟ گفته بود: «قیمت‌های فعلی با لحاظکردن همین سوخت ۶۰۰ تومانی است و اگر این نرخ تغییر کند، اثر خود را بر نرخ بلیت هم خواهد گذاشت.»

دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی همچنین مدعی شده بود «یارانه سوخت به شرکت‌ها تعلق نمی‌گیرد و این یارانه را دولت به مسافران می‌دهد.»

این ادعا با توجه به اینکه فقط چهار درصد مردم قادر به استفاده از خدمات هواپیمایی هستند، چندان واقعی به نظر نمی‌رسد. البته حدود نیمی از همین افرادی که با هواپیما سفر می‌کنند هم مدیران و کارکنان دولت هستند. این یعنی یارانه سوخت شرکت‌های هواپیمایی از مسیر منحرف شده و مردم از آن منتفع نمی‌شوند.

یکی دیگر از مواردی که دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی به آن اشاره کرد، گران بودن هزینه پرواز در ایران است. نماینده شرکت‌های هواپیمایی گفته بود هواپیماهای این شرکت‌ها بعد از هر پرواز حدود دو هزار دلار هزینه تعمیر روی دست آنها می‌گذارند و به همین دلیل خدمات آنها پرهزینه است.

برای بررسی این ادعا باید به هزینه‌های شرکت‌های خارجی هم نگاه کرد. به‌عنوان نمونه، ترکیش‌ایر در آمارهایی که منتشر کرده، هزینه تعمیرات بعد از هر پرواز را دو هزار دلار اعلام کرده است. دلتا هم هزینه تعمیرات خود را هزار و ۵۰۰ دلار اعلام کرده است. البته باید تاکید کرد که به‌طور کلی عمده شرکت‌های خارجی که از ناوگانی نو و کم‌سن برخوردار هستند، با لحاظکردن استهلاک، حتی تا سه هزار دلار هم برای تعمیر و نگهداری بعد از پرواز هزینه می‌کنند.

به‌طور کلی، طبق آمار و ارقام موجود، متوسط هزینه‌های شرکت‌های ایرانی ۴۰۱ سنت به ازای هر صندلی/کیلومتر پرواز و برای شرکت‌های خارجی ۸۰۸ سنت برآورد می‌شود.

یکی دیگر از پرسش‌های اساسی که سال‌هاست پیش‌روی شرکت‌های هواپیمایی قرار دارد، فرسودگی ناوگان و نبود اهتمام آنان برای خرید هواپیماهای جدید است که البته نباید تأثیر تحریم بر این فرایند را نادیده گرفت. دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی درباره این موضوع مدعی شد که در این سال‌ها قیمت بلیت هواپیما دستوری بوده و همین باعث شده آنها نتوانند سرمایه لازم برای خرید هواپیما را جمع‌آوری کنند. او گفته بود با آزادسازی قیمت‌ها، سرمایه لازم برای خرید هواپیمای نو هم در دسترس این شرکت‌ها قرار خواهد گرفت.

هرچند تحریم و قیمت‌گذاری دستوری موانع بزرگی است، اما درواقع مشکل اصلی شرکت‌های هواپیمایی داخلی، پایین‌بودن تنوع منابع درآمدی و الگوی نامناسب کسب درآمد است. ایرلاین‌ها در این سال‌ها به سمت حل این مشکلات نرفته‌اند؛ به همین دلیل همیشه اولین انگشت اتهام مشکلات خود را به سمت نرخ دراز می‌کنند.

نکته شایان توجه اینجاست که شرکت‌های هواپیمایی خارجی توانسته‌اند با تنوع سبد درآمدی، بازاریابی‌های مبتکرانه و خرید ناوگان جدید و کم‌مصرف، بر هزینه‌های بالا غلبه کرده و ادامه فعالیت دهند.

بنابراین حذف یارانه سوخت هواپیما می‌تواند اقدام مهمی برای واقعی‌سازی قیمت سوخت و از سوی دیگر افزایش درآمد‌های دولت باشد و به نظر نمی‌آید شرکت‌های هواپیمایی هم با وجود قانون آزادسازی نرخ بلیت هواپیما، نسبت به آزادسازی بهای بلیت هواپیما اعتراضی داشته باشند.

آیین مبادله قرارداد فروش سهام شرکت صنایع معدنی کانی‌سازان کیمیا به شرکت فولاد مبارکه دوشنبه ۲۱ آبان ۱۴۰۳ در مرکز تجاری–اداری زرافشان بانک پارسیان برگزار شد.

محمدیاسر طیب‌نیا، مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه گفت:

از اینکه امروز آخرین گام‌های رسمی برای مبادله قرارداد فروش سهام شرکت صنایع معدنی کانی‌سازان کیمیا برداشته شده، بسیار خرسندیم و امیدواریم این اتفاق الگویی برای اتفاق‌های بهتر و بزرگ‌تر آینده باشد.

از مدیرعامل، هیئت‌مدیره بانک پارسیان و مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری پارسیان به دلیل اینکه با نگاه حرفه‌ای، هدایت مجموعه صنایع معدنی کانی‌سازان کیمیا را بر عهده داشته و آن را به نقطه ارزشمندی رساندند که به بلوغ رسیده و می‌تواند در راستای منافع کشور و تولید ملی نقش‌آفرینی کند، قدردانی می‌کنم. انعقاد این قرارداد اتفاق بزرگی است و می‌تواند نقطه عطفی در شکل‌گیری حرکت‌های معدنی کشور باشد.

انعقاد قرارداد خرید شرکت صنایع معدنی کانی‌سازان کیمیا بین بانک پارسیان، فولاد مبارکه و فولاد کاوه پارس به نوبه خود بزرگ‌ترین معامله تاریخ فولاد مبارکه و به لحاظ رقم و عدد در سال جاری بزرگ‌ترین معامله بورسی بود. علاوه بر آن، این امر در کشور به‌عنوان بزرگ‌ترین مشارکت معدنی سال به شمار می‌رود و خرید سهام شرکت ابال، تضمین‌کننده سودآوری گروه فولاد مبارکه در آینده خواهد بود.

اولین هدفی که ما از این مشارکت دنبال می‌کنیم، تأمین پایدار کندله و کنسانتره مورد نیاز گروه فولاد مبارکه است. فولاد مبارکه امروز بزرگ‌ترین تولیدکننده فولاد کشور و منطقه است و بزرگ‌ترین چالش ما در صنعت فولاد در سال‌های گذشته، تأمین مواد اولیه بوده که البته شاید در چند سال اخیر به دلیل پیشی‌گرفتن کلوکاه‌های جدیدی همچون محدودیت‌های انرژی نسبت به این چالش، کمتر سخنی از آن شنیده شده و این چالش در پله‌های عقب‌تر قرار گرفته است.

با توسعه‌هایی که در صنعت فولاد داریم، در حال حاضر ظرفیت تولید این محصول در کشور به نزدیک ۵۰ میلیون تن رسیده و این در حالی است که با احتساب میزان تولید فولاد مبارکه با صددرصد ظرفیت، میزان تولید فولاد کشور حدود ۶۵ درصد از ظرفیت نصب‌شده است. تولید سالانه فولاد کشور، ۵۵ میلیون تن برنامه‌ریزی شده و پروژه‌های در دست اجرا برای رسیدن به ظرفیت تولید ۶۵ تا ۶۸ میلیون تن فولاد در حال انجام است. از سوی دیگر، مجوز تولید تا ۱۴۵ میلیون تن فولاد در کشور صادر شده و از این‌رو چالش تأمین مواد اولیه برای تولید فولاد بسیار جدی و اجتناب‌ناپذیر است.

در حال حاضر ذخایر قطعی سنگ آهن کشور ۳۰۳ میلیارد تن برآورد شده و اگر برنامه تولید فولاد کشور محقق شود، این ذخیره کمتر از ۲۰ سال تکاپوی نیاز صنعت را خواهد داشت.

سرمایه‌گذاری فولاد مبارکه در آبال برای این شرکت و گروه صنعتی کاوه پارس، تضمین‌کننده سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده گذشته است. از سوی دیگر، بهره‌برداری تخصصی از شرکت‌های گروه آبال از دیگر اهداف قابل تحقق فولاد مبارکه است.

فولاد مبارکه یک مجموعه تخصصی است و اگر شرکت‌های تخصصی زیرمجموعه فولاد مبارکه را با شرکت‌های دیگر مقایسه کنیم، می‌بینیم که سودآوری متفاوتی دارند. گاه برخی قضاوت‌های غیرکارشناسی مبتنی بر این است که سود فولاد مبارکه حاصل رانت یا اتفاقاتی است. این دست است، اما وقتی وارد عملیات می‌شویم و با نگاه واقع‌بینانه می‌بینیم این اتفاق حاصل مدیریت بهینه، افزایش بهره‌وری، هم‌افزایی‌های شکل‌گرفته در زنجیره تأمین فولاد مبارکه و دانش و تجربه مدیریتی چنددهه‌ای است که با بهره‌گیری از بنچمارک‌ها و بهترین‌های دنیا در این مجموعه و زیرمجموعه‌های آن شکل گرفته است؛ به‌طوری‌که سودآوری شرکت‌های زیرمجموعه آن نسبت به شرکت‌های مشابه، بعضاً تا سه برابر بیشتر است. این نگاه در شرکت معدنی کانی‌سازان کیمیا نیز می‌تواند اجرا شود و سودآوری آن را بالا برده و متفاوت کند.

شرکت معدنی کانی‌سازان کیمیا تاکنون در تولید و سودآوری عملکردی مناسبی داشته و نگاهی حرفه‌ای بر آن حاکم بوده است. طبیعتاً ارتقای سودآوری شرکت آبال و در

خرید آبال گام بلندی برای رسیدن به توازن در گروه فولاد مبارکه است

مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری پارسیان:

آینده تأمین مواد اولیه فولاد مبارکه تضمین شد

خرید سهام شرکت صنایع معدنی کانی‌سازان کیمیا آینده تأمین مواد اولیه فولاد مبارکه را تضمین کرد و با ورود فولاد مبارکه به این شرکت، سوددهی آن چندین برابر خواهد شد.

محمدمسعود سمیعی‌نژاد، مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری پارسیان اظهار کرد: بانک پارسیان در سال ۹۳ در یک مناقصه با مشارکت ۶۰۰ به ۴۰ وارد سیاست‌های زنجیره صنعت فولاد در راستای سیاست‌های کشور و فرمایشات رهبر معظم انقلاب در بخش معدن شد. وی ادامه داد: یکی از کارهای کارشناسی که در این زمینه انجام شد، سرمایه‌گذاری بر اساس طرح توازن صنعت فولاد بود که کسری‌هایی را حس می‌کردیم که در آینده گریبانگیر صنعت فولاد کشور خواهد شد.

مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری پارسیان ادامه داد: زمانی که در مبارکه حضور داشتیم، ورود بخش معادن به صنعت فولاد یکی از معضلات بود و این در حالی بود که صنعت فولاد وارد معادن نشده بود و از بخش معادن عقب افتاده بود. در آن زمان حتی درگیری را با صاحبان معادن کرمان داشتیم که قصد داشتند سنگ آهن به فولاد مبارکه و فولاد خوزستان ندهند.

امروز خوشحالم که شرکت صنایع معدنی کانی‌سازان کیمیا به دست اهلس سپرده شد

وی ادامه داد: در آن زمان به این‌فکر افتادیم که فولاد مبارکه که برای آینده کشور است، باید در حوزه معدن نیز ورود کند. از این‌رو امروز خوشحالم که شرکت صنایع معدنی کانی‌سازان کیمیا به دست اهلمش سپرده شد.

سمیعی‌نژاد با بیان اینکه امروز فولاد مبارکه و فولاد کاوه پارس به مجموعه بزرگ معدنی کشور وصل شدند و آینده تأمین مواد اولیه خود را تضمین کردند، گفت: اتخاذ این تصمیم بزرگ جای تبریک دارد. برخی اوقات شاید دیدگاه‌ها، دیدگاه‌های اقتصادی نباشد و بابت حیات باشد؛ اما اینجا هم دیدگاه اقتصادی و هم دیدگاه محیط‌محط است و این یک کار بزرگی بود که توسط مدیران این دو صنعت بزرگ انجام شد.

خرید شرکت صنایع معدنی کانی‌سازان کیمیا توسط فولاد مبارکه تحول بزرگ اقتصادی و صنعتی در کشور و سیستم بانکی

وی خرید شرکت صنایع معدنی کانی‌سازان کیمیا توسط فولاد مبارکه و فولاد کاوه پارس را تحول بزرگ اقتصادی و صنعتی در کشور و سیستم بانکی کشور دانست و گفت: ما برای تولید پنج میلیون تن کندله و پنج میلیون تن کنسانتره وارد این عرصه شدیم. برای تولید کنسانتره همکاری با ایتالیاشته باشد. ما دستور کار داشتیم که به علت تحریم‌ها آنها همکاری را قطع کردند اما شرکتی آلمانی در این زمینه با ما دیدگاه کورپوریشن نیز نمونه‌ای قابل اشاره به شمار می‌رود.

صدر مجوز برای ۲۰۰ شرکت فولادی برای تولید ۲۰۰ میلیون تن فولاد فاجعه است؛ چراکه از این‌ن تعداد ۷۵ شرکت کمتر از ۵۰۰ هزار تن تولید دارند و شرکت‌های رقیابت‌پذیری نیستند.

همکاری فولاد مبارکه و فولاد کاوه پارس برای خرید شرکت معدنی کانی‌سازان کیمیا الگویی در راستای ادغام و مشارکت استراتژیک برای توسعه پایدار است؛ ما با این اقدام نشان دادیم پای حرفی که می‌زнім هستیم و به آنچه معتقدیم عمل می‌کنیم. فولاد مبارکه این مشارکت را با هدف قوت‌بخشی به صنعت فولاد کشور انجام داد و در این پروژه مشارکتی صورت گرفت که مدیریت تخصصی و حرفه‌ای بر آن حاکم است و فولاد مبارکه نیز از منافع مشارکت بهره‌مند می‌شود. قطعاً شرکت گسترش صنایع مدنی فولاد پارس ظرفیت‌های خوبی دارد و امیدواریم که این اتفاق منشأ دستاوردهای ارزشمند بیشتری باشد.

امیدوارم خرید سهام شرکت معدنی کانی‌سازان کیمیا، الگویی باشد برای اینکه مجموعه‌های دیگر در وزارت رفاه که دارای مجموعه‌های معدنی متفرقه زیادی است یا در حوزه سهام عدالت که سهامداران پرشماری وجود دارند، این اتفاق تکرار شود و س‌رافاز انشاق میمون و مبارکی برای فولاد مبارکه و مجموعه بانک پارسیان باشد.

یادداشت

انتخابات مهم‌تر از منتخب

ایلمه‌از صفحه اول

با این وجود و با آنکه چنین بنای باشکوهی در این منطقه وجود داشت و همچنان هم دارد، سلطانیه یک شهر ماندگار نشد و الان هم شهرک که نه، اگر روستای سلطانیه هنوز وجود دارد، به خاطر یک محور اقتصادی باریک از گردشگری است که برخی برای دیدار از گنبد سلطانیه می‌روند و معیشت ناچیزی برای مردم آن منطقه فراهم می‌کنند.

به عبارتی، شهر را نه قوانین آن می‌سازد، نه روابط و نه دستور و اراده آمرانه، بلکه وقتی مردم در جایی سکنا می‌گزینند، روابطی هم شکل می‌گیرد و بعد این روابط، وجود قانون را ناگزیر می‌کند و کم‌کم می‌بینیم چیزی داریم به نام شهر که همه آن حول همان معیشت شکل گرفته است. مثل تنقلاتی مانند پشمک که حول یک تکه چوب شکل می‌گیرد، برای توسعه سیاسی هم یک محور وجود دارد که توسعه سیاسی حول آن شکل می‌گیرد و این محور چیزی نیست جز «سنت انتخابات». این انتخابات و سنت انتخابات است که گردآردش

احزاب و فعالیت‌های سیاسی برای کسب قدرت جمع می‌شوند و بعد، از بین آنهاست که به مرور، انتخاب‌کردن و تقسیم‌بست‌های سیاسی پس از به قدرت رسیدن معنا پیدا می‌کند. کشور ما الان حدود ۱۲۰ سال بعد از مشروطه، انتخابات دارد، ولی سنت انتخاباتی ندارد؛ چراکه همیشه برای ما کسی که انتخاب می‌شود، مهم‌تر از خود انتخابات بوده و با این ایده که نتیجه انتخابات و منتخب مهم‌تر از تئییست انتخابات است، گاهی در انتخابات شرکت کرده‌ایم و گاهی هم نه. برای همین همیشه پرسش‌مان این بوده که «به چه کسی رای بدهیم؟»؛ درحالی‌که محور توسعه سیاسی، فرد منتخب نیست. منتخان فقط از این جهت اهمیت دارند که چقدر می‌توانند در تشکیل و استقرار این محور سنت انتخاباتی نقش مؤثر و مثبتی داشته باشند یا اینکه بر چنین سنتی تأثیری منفی بگذارند. اما متأسفانه در همه

این ۱۲۰ سال پس از مشروطه، نه‌تنها مردم عادی، بلکه حتی نخبگان ما هم به جای اولویت دانستن تثبیت سنت انتخابات، به دنبال این بوده‌اند که به چه کسی رای بدهند. برای همین است که می‌بینیم در همین چند دوره اخیر، بسیاری از انتخابات کنار می‌کشند و بعد با آمدن پژوهشکیان، یک‌کشه مشوق شرکت در انتخابات می‌شوند و این شاهد بسیار خوبی است که حتی برای سیاسی‌ترین افراد در کشور ما، منتخب مهم‌تر از انتخابات است؛ آن‌هم در خاورمیانه‌ای که اصلاً انتخابات ندارد. برای همین بود که من از «بیانه روزنگشایی» حمایت کردم و بیشتر از هرکسی درباره آن یادداشت نوشتم؛ چراکه معتقد بودم و هستم که آن بیانه در ۱۲۰ سال پس از مشروطه، مهم‌ترین مانیفست برای توضیح آن بود که چرا داشتن سنت انتخابات در منطقه‌ای مثل خاورمیانه به‌طور عام و کشوری به نام ایران به‌طور خاص، مهم‌ترین ضرورت توسعه سیاسی است و بدون آن، رسیدن به توسعه سیاسی مانند سوارشدن بر اسب لنگ است و برای همین است که مثلاً در انتخابات ۸۴ هاشمی در مقابل «مصیبت توهم هزاره سوم» و در انتخابات ۹۲ از روحانی در مقابل قالیباف و در انتخابات ۱۴۰۰ از همتی در مقابل رئیسی و در ۱۴۰۳ از پژوهشکار در مقابل جلیلی تمام‌قد حمایت کردم. نه به خاطر اینکه اینان کاندیدای مطلوب من بودند، بلکه چون اینها می‌توانستند به استقرار سنت انتخابات در کشورمان کمک کنند. حالا هم اگر بر پژوهشکیان نقد دارم و بی‌لکت آن را بر زبان می‌آورم، برای این است که بعضی کنش‌ها و رفتارهای جناب پژوهشکیان (همچون دیدار با تجزیه‌طلبان یا سکوتش در مقابل آن

سخن رسایی) همین سرمایه ناچیز در انتخابات ۱۴۰۳ را آسیب می‌زند و شش ماه دیگر در انتخابات شوراهای شهر، همان اتفاقی خواهد افتاد که در انتخابات شورای شهر دوم رخ داد و بلکه بدتر. هم جناب رئیس‌جمهور و هم هواداران سرسخت او باید توجه کنند که انتخابات مهم‌تر از منتخب است، کاش این را متوجه شویم.